

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrť leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrť leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznautla (inserati) se sprejemajo in veljá trístopna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 278.

V Ljubljani, v soboto 4. decembra 1886.

Letnik XIV.

Z Notranjskega, 3. dec.

V smislu ogromne večine volilcev okraja Postojnsko-Logaškega pisal je „Slovenec“ v novjših dneh o bližnji naši državno-zborski volitvi, ter priporočal voliti gosp. Antona Globočnika, c. kr. deželne vlade sovetnika.

Nad 22 let bival je on na Notranjskem in vodil med nami veslo c. kr. okrajnega glavarja (in pred tudi sodnika) tako vrlo modro, da si je pridobil srca nas vseh in onih naših sosedov, ki so imeli priliko, opazovati njegovo nesebično, plodnosno vsestransko delovanje.

Blagodušno, zaupljivo, očetovsko občeval je gospod Anton Globočnik vselej z nami; postavi znal je on vselej odvzeti ojstrost ter izvrševati jo vedno v naš blagor. Koliko potov in pisanja prihranil je našim občinskim predstojništvom in posameznikom!

In takrat, kadar je kaka nezgoda: suša ali moča, ogenj ali vihar in toča pokončala nam bližnjo žetev ali posest, prosil je on deželo, državo in Nj. Veličanstvo, kakor je ravno vedel, da, zadobil nam je v vsaki nesreči zdatno pomoč. Za koliko tisoč in tisoč goldinarjev je le semena in živeža razdelil takrat med nas ponesrečene!

Njegovemu posredovanju pri sedaj že pokojni gospej Kalistrovi je pripisovati marsiktera podpora in za Pivčane tako blagodejna ustanova.

Trinajst šol je on v tem času med nami ustanovil in sezidal večinoma z milodari, ktere priporil je sam. In kot načelnik okrajnega cestnega odbora je z najmanjšimi stroški vzdrževal ceste in nove napravljaj.

Vedel in videl je, kako trdo gré kmetu za denar, zato ga je varoval stroškov pri vsaki priliki, kjerkoli je le mogel ter lajšal mu bremena in vpljival na zmanjšanje davkov ob svojem času. Razven Postojne razumejo tudi volilci Postojnskih podobčin njegove ne-

pozabljive in vedne zasluge za biser „Kranjske“, za „Jamo“, ki brez njega bila bi najbrž nasprotnikom v roke prišla. Enako tudi volilci sodnijskih okrajev Bistriškega in Vipavskega se gotovo še spominjajo dobrote, da že nad deset let zadoštujejo njihovi mladeniči vsak v svojem kraju vojaški dolžnosti, za daljno pot toraj še edina izjema na Kranjskem.

Pa ne le v praktičnem življenji, tudi na literarnem polji je bil gospod Globočnik delaven. Z kakošnjim veseljem je pozdravilo občinstvo njegov: „Nauk županom“ ter po celi Avstriji znan njegov „Repertorij zakonov!“ — Oba dela doživela sta že drugi natis. O njegovih enako zanimivih razpravah v strokovnjaških listih ne govorimo, da ne bomo predolgi; le na to še opozorimo volilce, da ga je deželni odbor zaradi njegovih praktičnih znanstvenih preiskovanj čestokrat naprosil, da se je vdeleževal enkét in posvetovanj onovih postavah — redka čast in dokaz, kako da tudi merodajni krogi spoštujejo v njem izredno skušenega pravnika.

Kakor spoznamo v njem prezasluznega svojega dobrotnika v gmotnem oziru in praktičnega pravnika, enako smo si uverjeni o njegovem katoliškem prepričanju in narodni njegovi zavesti, ktere tudi v burnih časih ni zatajil.

Moža takih vzorov, tako vspešnega delovanja in vstrajne marljivosti, skušenosti in tolikih zaslug ter tako čiste ljubezni do ljudstva — smatramo pač po vsi pravici za najboljšega zastopnika v državnem zboru sploh, posebno pa še za nas Notranjce, ker so mu zraven tega še naše reve in potrebe tako dobro znane. Prav zarad tega, ker je gospod do sedaj že toliko dejanski storil za nas, se nadjamo, da bo tudi v bodoče naš najboljši podpornik in zastopnik v vsakem oziru. Od gospoda s tako preteklostjo se dá tudi naj-

boljša bodočnost pričakovati. Hvala mu, da hoče ta posel prevzeti.

Vabimo toraj prav vljudno vse gospode volilce, da prihodnji ponedeljek, 6. decembra, v Postojni in Logatcu z nami vred volijo g. Antona Globočnika za našega poslanca v državnem zboru.

Živio naš državni poslanec gosp. Anton Globočnik!

Nekaj volilcev.

Kako je z našo trgovinsko mornarico?

Nekdaj, tako piše „Obzor“, je bilo zadosti dobro življenje na hrvatskem Primorju, posebno pa v okolici mesta Reke. Vse je delalo in se trudilo kakor v panji bučel. Obrt, od ktereja je živelo toliko da ne vse Primorje, je bilo tesanje ladij. Tiste dōbe se je izdelovalo na ladijedelnih po 30 do 50 ladij, ki so bile vredne poprek dva milijona. Odštevši ceno za les in za železo je vsa ta svota ostala staviteljem in delavcem. Za te ladije je bilo treba kapitana in mornarjev, a vsak teh si je nekaj prihranil ali domu poslal družini, da si je to shranila. Največa čast je doletela Primorca, ako je postal kapitan in lastnik broda. Današnje bogastvo Primorcev izhaja vse iz tiste dōbe.

Med tem so bile iznajdene parne ladije, ktere so spodrinile jadnice. Angleži so bili prvi, ki so vpeljali v morsko trgovino parne ladije, in s tem neizrekljivo oškodovali Francijo in Avstrijo. Naša prekmorska kupčija je jela naglo propadati, posebno je pa to čutilo hrvatsko Primorje. Ljudje, ki bi imeli skrbeti za trgovino, se niso brigali zato, niti ne skrbeli, da bi se bilo to kako drugače nadomestilo; namesto da bi mu pomagali v ti žalostni krizi, Primorca popolnoma pogubé s svojo krivo železnično politiko. Gospōda v Budapeštu gledala je samo na Reko, naložila tū veliko denarja — bajé da ne-umestno, — zgradili so velikansko luko, ktera nima ladij. Skrbeli so izključljivo le za Reko, ustanovili tam rafinerijo za petrolej in čistilnico za riž, a obe

LISTEK.

Carstvovanje Katarine II. (1762—1796.)

Po Solovjevu in drugih spisal J. Steklasa.

9. Združenje Kríma z Rusíjo.

(Dalje.)

Ali zediniti Kríma ni bilo mogoče brez vojne s Turško, a za vspešnost te vojne je bilo potrebno zavarovati se od strani Avstrije. Le-to pa je sililo popustiti poprejšnji severni zistem ter spremeniti zvezo prusko z avstrijsko. Zvezo z Avstrijo pa je bilo lahko skleniti, kajti cesar Josip II. je hotel na vsak način pridobiti za Avstrijo Bavarsko, ko je vladajoča rodovina izumrla ter je iskal za to pomoči pri Rusiji. V maju leta 1779 se je obvezal Josip II. za-se in za svoje naslednike poročstvovati Rusiji za vse njene pokrajine in za vse njene dogovore s Turško, ter v slučaju narušitve dogovorov od turške strani napovedati Porti vojsko.

Leta 1782 so se vzdignili proti Šagin-Gireju rodni njegovi bratje in kan je moral pobegniti v Tagamog (v Ekaterinoslavskéj guberniji, ob Azovskem morju, trdnjava, luka, znatna obrtnost in trgovina s pšenico, spomenik Aleksandra I., ki je leta 1825 tukaj umrl; 30.000 prebivalcev.) Katarina se je obrnila na svojega novega zaveznika, Josipa II., in ta jej je odgovoril, da jo hoče podpirati v vseh slučajih, ki bi se mogli izcimiti iz teh krimskih prepírov. Takrat je Petrograški kabinet (dvor), ki je pričakoval vojsko s Turško, objavil sledeče predloge Dunajskemu kabinetu: „Med tremi državami (rusko, avstrijsko in turško) mora biti za vselej od njih nezavisna država, obrazovana iz Moldavije, Valahije in Besarabije pod imenom Dakije in pod žezlom vladarja grškega veroizpovedanja. Rusija dobí mesto Očakov z oblastjo med Bugom in Dnjestrom in enega ali dva otoka v Arhipelagu. Avstrija bi imela zediniti s svojo državo bližnje turške pokrajine. Če se bode vojskovalo s takim vspehom, da bode mogoče izgnati Turka iz Carigrada, vzpostavlja se grško carstvo v polni neodvisnosti in na prestol se

ima postaviti vnuk carice ruske, veliki knez Konstatin Pavlovič, ki se bode odpovedal pravic svojih na prestol ruski, ker te dve kroni ne morete biti nikdar zedinjeni na eni glavi.“ Josip II. je pristal na te zahteve pod uvetom, da bi Avstrija, razun turških pokrajin, meječih z Galicijo in Oggersko, dobila še tudi vse zemlje Benečanske, a Benetke za zameno Morejo, Kandijo, Ciper in druge otoke. Angleška, Francoska in Španija bi morale tudi dobiti neke dele turške države. Tak je bil ta znamenit projekt (predlog), poznan pod imenom grškega.

Šagin-Girej je bil zopet vzpostavljen s pomočjo Rusije; ali nemiri niso ponehali na poluotoku zato, ker kan, ne gledeč na opomine Rusije, ni prenehal preganjati svojih sovražnikov. Le-ta okrutnost Šagin-Gireja je bila vzrok, da se je moral odpovedati prestolu, a Krim je bil brez vsake protimbe zedinjen z Rusijo 8. aprila leta 1783.

Ni potreba mnogo razpravljati o svetsko-zgodovinskem značenju, ktero ima osvojenje severnih bregov Črnega morja za Rusijo, t. j. za Evropo. Stepe, ki so tako dolgo služile za privolje (zemlja,

tovarnici se boste mogli preseliti, ako bode Reka imela prihodnost in se širila na zapad, ker se drugim itak ne more razširjati.

Zato bi bil prostor v Martinsčici, ali to bi bilo na hrvatskem ozemlju, Reka pa je madjarska. Toda o tem ne mislimo pisati, marveč želimo priobčiti statistične date o današnjem stanu naše mornarice po zanesljivih virih Tržaške in Reške enkete. Vlada je namreč ukrenila, da omenjeni dve enketi izkažete stanje mornarice in nasvetujete, kako bi se dalo tih pomagati.

Francija je z zakonom dne 20. januarja 1881 in Italija z zakonom dne 6. septembra prišla na pomoč svoji mornarici, ter dovolila nagrado za brodarstvo in izdelovanje brodov. Vladi te in une polovice monarhije niste mogli te reči dalje zavleči in da se spozna faktično stanje avstro-ogerske monarhije, ter se najde pot, po kateri bi bilo mogoče preprečiti njih propadanje, ste naročili zgoraj omenjeni enketi, naj to zadevo preiščete.

Avstrijska vlada je sklicala v februarju 1885 v Trstu enketo, ktera se je o tem več mesecev posvetovala, ter je na podlagi izvestja treh odborov izdelala predloge. Tudi ogersko ministerstvo je sklicalo enketo, in sicer v Reko, kateri je predsedoval grof Avgust Zichy. Poverjeniki so odbrali pododbore, ki so dovršili svoje predloge in jih predložili zboru. Pododbori so lahko izvršili svoje delo, ker so imeli zbrano gradivo in stvarne predloge Tržaškega poverjenišva.

Iz izvestja pododborov se razvidi, da avstro-ogerska trgovska mornarica že več nego petnajst let neprenehoma hira, ter je vsak dan manj upanja, da bi se obdržala. Leta 1871 je imela avstro-ogerska trgovska mornarica 581 ladij z 280.000 bačvami vsebine, in 6050 mornarskega osebja; leta 1885 je bilo le 332 ladij z 180.966 bačvami vsebine in ladijskega osebja je bilo le 3380. Toraj se je v zadnjih štirinajstih letih število ladij znižalo za 42,8 odstotkov, vsebina v bačvah za 35,3 in osebje po ladijah za 44,1 odstotkov.

Kar se posamezno tiče ladij, ki pripadajo hrvatskemu Primorju (privzemši mesto Reko) bilo je leta 1871 165 ladij z 78.838 bačvami, in osebja pa je bilo na njih 1711, koncem leta 1885 je padlo število ladij na 118 z 59.740 bačvami, a število osebja na 1217. Še bolj jasno nam kaže to, ako pogledamo na izdelovanje ladij v tej dobi.

Brodovi hrvatskega Primorja za dolga potovanja imeli so leta 1871 resnično vrednost 7.095.420 gld.; danes pa, ako računimo njihovo vrednost po lestvici zavarovanja, so vredne te ladije 3.899.358 gld. Izvestje pravi, da mornarica propada iz dveh glavnih vzrokov; prvi vzrok je, ker angleško parobrodstvo neprestano raste; drugi pa je, da ima avstrijska trgovska mornarica, ako izvzamemo avstro-ogerski „Lloyd“ in ogersko društvo „Adrija“, skoraj same jadnice. Kar se preustrojenja jadrnic v parobrode tiče, ni nobena država tako zaostala, kakor ravno Avstro-Ogerska. Tako je na pr. Anglija imela leta 1874 3002 parobroda z 1.990.995 bačvami, a leta 1885 4825 parobrodov z 4.159.005 bačvami. Kake važnosti za Anglijo je njeno število parobrodov, lahko se razvidi iz primere angleškega trgovskega brodogoja z onim drugih narodov. Na angleško brodogojstvo je mogoče naložiti $\frac{1}{10}$ vsega tega, kar nosijo, oziroma morejo nositi vsi parobrodi drugih držav in narodov. Lahko se dá spoznati, kolike važnosti je

preskrbljena z vsem potrebnim) kočevnikom, čez ktere so prehajali skoraj vsi narodi, ki so pustošili evropsko-krščanski svet, vsi ti biči božji, le-te stepe so prišle zdaj v oblast evropsko-krščanski državi, podvrgele se prosveti, postale žitnica Evrope, pribežališče za njene naseljenike. Uprava v novopridobljenem kraju je bila izročena Potemkinu, ki je dobil pridevek Tavrijski. Potemkin je nagovoril carico Katarine, podvzeto leta 1787, je bilo s sijajnim znamenjem slave Evrope nad Azijo, sprejetja po Evropi v upravo od Azije le-teh tako dolgo prepornih zemelj. Tukaj je bilo za časa tega potovanja mnogo teatralnega; ali mnogo, kar je bilo storjeno za Novo Rusijo za vlade Katarine II., je bilo pravi mes: stepe so dobile poljedelsko prebivalstvo, osnovana so nova mesta (Ekaterinoslav, Herson) položen temelj črnomorski mornarici.

(Dalje prih.)

toliko brodogoja, vzlasti v rokah tako premetenega ljudstva, kakor so Angleži.

Tako ogromno število ladij mora pripeljati do gospodarstva po vseh morjih, ter tudi v resnici angleški parobrodi delajo konkurenco brodogojstvu vseh drugih narodov. Kakor povsod drugod, opazuje se tudi tu velika produkcija, posledica tega je, da je brodarina močno padla, angleški parobrodi vozijo za tako nizko ceno, da se naši brodogojci na jadra ne morejo vzdržati. To najboljše čuti naša trgovska mornarica; nekdanje je bila močna, a sedaj propada od leta do leta. Ako se tukaj kaj ne vkrene kar bi zadrževalo krizo in podpiralo parobrodstvo, bode prišla naša trgovska mornarica na nič.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. decembra.

Notranje dežele.

Dolenjeavstrijski deželni šolski svet pečal se je nedavno z vprašanjem, ali se strinja **državno-zborski mandat s profesorsko službo** ali ne in so se gospodje jako odločno izrekli, da se jim ne zdi prav, če se profesorji volijo v državni zbor, ker s tem svojo službo zanemarjajo, državi se pa s tem večji stroški provzročujejo. Ne bomo tajili, da bi ne bilo res, kar so možje rekli, toda priznati morajo sami, da prvič c. kr. deželni šolski svet ni zadosti kompetentna gosposka, ki bi imela pravico o tem določevati in sklepati. Drugič nam pa ne bo nihče ugovarjal, da bi c. kr. profesorji ne bili ravno tako c. kr. uradniki, kakor so gospodje pri političnih, finančnih, sodniških ali poštinih uradih. Če se toraj mandat ne strinja s profesorsko službo, se taisti izvestno tudi ne more strinjati s službo kakega c. kr. dvornega, poštnege, finančnega ali sodnijskega svetnika; kajti noben uradnik, ki sprejme mandat, ne more ob enem svoje službe opravljati, temveč mora priti na njegovo mesto drug uradnik, kterege bi treba ne bilo, če bi bil prvi uradnik v uradu, ne pa v državnem zboru. Pri profesorjih je v tem oziru za državo še najmanj škode, ker si mora menda vsak, kdor se dá voliti, suplenta, ki na njegovem mestu podučuje, sam plačevati. Krivico bi delali profesorjem, če bi se jim odvzela pasivna volilna pravica, drugim uradnikom bi se pa pustila. Ali naj se vzame vsem ali pa nobenemu, tako zahteva pravica. Sploh naj bi pa nihče ne hodil v državni zbor, kdor je v cesarski službi in se mora na njegovo mesto na državne stroške namestnik pošiljati.

Verski duh v avstrijski armadi ni še tako zatrt, kakor bi bilo to nekterim brezvercem ljubo. Posebno v Bosni in Hercegovini se ta ob raznih prilikah kaj lepo pokaže. Nekaj sličnega imamo sedaj pred seboj. Dne 20. minulega meseca so v Plevlji (pokrajina Novopazarska) posvetili novo Marijino kapelico, ktero so ondašnji vojaki za službo božjo večinoma na lastne stroške pozidali in tudi z notranjo opravo preskrbeli. Načrt za njo napravil je generalmajor Jos. Reicher, ki je bil ondašnjim četam zapovednik in se je delo meseca maja 1885 ob njegovem osebnem vodstvu pričelo. Ko je bil meseca avgusta tistega leta generalmajor prestavljen, je nadaljevanje dela prevzel njegov naslednik, generalmajor Oton Fux z velikim navdušenjem in gmotnimi žrtvami ter ga je vstrajno nadaljeval do oktobra letošnjega leta. Tema dvema generaloma se je toraj v prvi vrsti zahvaliti, da so dobili vojaki ondi cerkvico, kjer stoletja in stoletja ali pa še nikdar ni bilo slišati milega glasu iz zvonika. Pa tudi častnikom, vojaškim uradnikom, moštvu 55. pešpolka in pogorskih baterij št. I. prvega in drugega trdnjavskega batalijona gré vsa čast, kajti tudi ti vsi so po svoje pripomogli, da se je cerkvica tako čvrsto dvigala kvišku. Podoba matere Božje za veliki altar kupil je generalmajor Fux in jo je cerkvi podaril. Na altariji stoji šest srebrnih svečnikov, darilo vojakov pešcev 55. polka. Zvonove in uro na bitje kupil in podaril je feldmaršallajtenant Reicher, ki je kot generalmajor začel cerkvico zidati. Posebno ginljiv je bil prizor, ko so se pri sv. maši o slovesno zapeli „Gloria“ med gromčim streljanjem oglasili prvokrat zvonovi iz ne ravno visokega stolpca in so s svojim živo-donečim glasom čez hrib in čez plan oznanjevali, da so avstrijski sinovi povsem vredni razširjevalci krščanske kulture proti vzhodu. Bog jih živi!

Vnanje države.

O **bolgarskem vprašanju** in njega rešitvi nastali so polagoma v Evropi dvojni nazori. Rusija namerava ga rešiti tako, da naj se najprvo izvoli njen kandidat na bolgarski prestol, ter naj prevzame vladu, potem bode pa še sama pomagala, da se takoj izvrši zjedinjenje obeh bolgarskih pokrajin v jedno. Vse druge velesile z Bolgari vred pa zahtevajo najprvo zjedinjenje in potem še le volitev kneza. Kakošen bode konec tukaj, se ne dá še prav določiti. Bolgari se, kakor čujemo, Mingrelca na vso moč branijo za svojega kneza; Rusija pa sedaj že celó Turčijo priganja, da naj ga imenuje za gene-

ralnega guvernerja v Iztočni Rumeliji. Rusija pri tem tako-le računi: Če nas Turčija uboga in Mingrelca imenuje, za kar ga ji priporočamo, ga Bolgarija mora sprejeti za svojega kneza, ker sicer na zjedinjenje niti misliti ni. Rusija je pri tem pozabila, da je po bolgarsko-turški pogodbi, letos sklenjeni, določeno, da le bolgarski knez more biti guverner iztočno-rumelijski, ne pa narobe. Prav gotovo toraj se bo stvar še več časa vlekla, kakor pa bo to za nesrečno Bolgarijo dobro. Morebiti se vse kaj bolj ugodno zasučje, kedar se deputacija, ki je včeraj na Dunaj odšla, v Sofijo povrne. Če že družega ne bo zvedela, se bo vsaj na lastne oči prepričala, koliko da se ji je zanašati na pomoč in podporo velesil.

Prijateljstvo med **Rusi** in **Francozi** je v resnici večje, kakor se je pa sploh mislilo. To je dokazal pretekli petek ruski car Aleksander sam, kedar se je pripeljal iz Gačine, kjer je dvor, v Petrograd sprejemati novega francoskega poslanca Laboulayeja, ki se mu je tistega dne predstavil. Ta izrednost je ruske dvorne kroge jako osupnila in si jo ne znajo drugače tolmačiti, kakor s tem, da je car na ta način hotel pokazati, kako so mu Francozje z imenovanjem Laboulayeja za diplomatičnega zastopnika vstregli. Po avdijenci se je cesar zopet v Gačino odpeljal, kjer se je potem cesaričin god praznoval. Dne 2. decembra pripeljal se je pa v Gačino general Kaulbars k caru na odgovor svojega delovanja. Ob enem je pa ruska vlada velesilam poslala okrožnico, v kateri jim razklada namen Kaulbarsovega poslanstva na Bolgarskem. Pravi, da je šel Kaulbars tjakaj bolgarskim regentom dobre svete dajat; opravi pa ni nič, ker ga regentje niso hotli poslušati. Dalje je bila pa tudi njegova naloga poizvedovati pravo mnenje bolgarskega naroda. O tem pa Kaulbars trdi, da je narodovo mišljenje vseskozi nasprotno mišljenju regentov. Tu se je mož ali zlagal, ali je bil kakor si bode preslepljen. Bolgarski narod si nobene reči srčneje ne želi, kakor svojega Battenberga nazaj. Ravno kar je to objavila „Nezavisima Bolgarija“ sama. Da je Kaulbars neresnico govoril, če je caru tako sporočal, razvidno je tudi iz tega, ker izmed ruskih listov to „Grazdanin“ sam priznava. List namreč o Kaulbarsovi povrnitvi v Rusijo piše, da je njegovo poslanstvo že zato dobro za Rusijo, ker se je ta sedaj lahko prepričala, da na Bolgarskem živa duša več zanj ne mara. „Grazdanin“ nasvetuje, da bi bilo za Rusijo najbolje, če bi Bolgarijo za vedno samo sebi prepustila.

Iz **Sudana** dobajajo sedaj redka sporočila, toda grozna so. Iz Wady-Halfe dobili so v Kairo uradno sporočilo o grozni moriji med ondašnjimi zamorskimi vojaki. Le ti so bili iz začetka v egiptovski vojni službi, pa so jo v večjih oddelkih pobrisali drug za drugim k ustašem, kjer se pa njih nade niso spolnile. Sedaj so pa zopet iz uporniškega tabora pobegnili in so v Wady-Halfo pribežali pomoči iskat. Mnogo tistih so uporniki zopet vjeli, preden se jim je posrečilo v britansko področje priti. Tirali so jih nazaj v glavni tabor, kjer so jih na kole potaknili in počasi pekli, dokler so v groznih bolečinah pomrli. Vse to so delali, kolikor se je sploh dalo, javno, da so s tem vse druge ostrušili pred uhajanjem. Upornikom se prav slabo godi in je število pobeglih vojakov vedno večje. To priliko hoče pa porabiti angleški zapovednik Kitchener, ki na vsak način zahteva iz Suakima v Tokar vdariti. da bo v zvezi z ondašnjimi divjaki, ki so Angležem še prijazni, takoj po upornikih segal in če se mu posreči, ves tabor h kratki zajel in vničil. Tu pa je ravno tisto veliko vprašanje merodajno: Če jih bo!

Izvirni dopisi.

Iz **Kamnika**, 2. decembra. Naše prijazno mestice zdaj nekaj časa ne more uživati zaželjenega miru, ne more priti do župana, ki bi vstrelal vsem mestjanom. Prebivalstva ne more zadeti kaka krivda zavoljo tega, ker pokazala je prva volitev, kateri možje živajo več zaupanja, ali liberalni, ali pa konservativni, kajti ti dve stranki ste, ki se borite, nikakor pa ne slovenska in nemškutarska, kakor se med svet trobi. Zdaj imamo v novi volitve, ker prve so bile ovržene, češ, nepostavno so se vršile, akoravno je visoka vlada vso volitev vodila in nadzorovala. Boj je hud, liberalna stranka ni v zadregi gledé pripomočkov, katerih se poslužuje, da bi enako krto spodrinila plodivna tla konservativni stranki, vse ji pride v prid, da le pomaga, pa je dobro. Še celó neki pogreb nadarjenega mladenca so zlorabili v sumničenje tukajšnjih redovnikov frančiškanov, češ, da zavoljo premnovega agitiranja ni zamogel nobeden „menihov“ k pogrebu priti in je moral iti sam g. kaplan pokopavat. Kaj je bilo temu vzrok, tukaj ne bom razpravljaj, rečem le, da je bila neka ne-ljuba pomota, nikakor pa ne agitiranje naših redovnikov frančiškanov, kateri, akoravno od mnogih strani naprošeni, niso nič agitirali, najmanj pa tisti dan, ko je

bil pogreb. Da je dopisnik v „Slov. Narodu“ od dné 1. decembra t. l. ta slučaj porabil v sumničenje ne le oo. frančiškanov, temuč vse konservativne stranke, se nam ni čuditi, ali prav za prav se nam je čuditi, ker dozdevni dopisnik skoraj gotovo spada med pristaše onega, ki bi najraje videl, da nobenega duhovnega ne bi bilo pri pogrebih, in sploh ne na svetu; onega, ki se je nekdaž očitno izrazil, da mu je vse eno, če ga tudi po smrti v dimnik obesijo in posuše. Za take može se potegujejo nekteri občinarji in jih hočejo za svoje rešitelje imeti. Če se jim to posreči, pokazale bodo sedanje volitve.

Konservativec.

Iz Idrijskega okraja, dné 29. nov. (Misijon.) V naši sosesčini v Čerknem na Goriškem obhajal se je od 21. do 28. nov. sv. misijon, prav za prav ponovljenje misijona, ki so ga ondi imeli h koncu meseca maja 1873. Sveto opravilo sta vodila preč. oo. družbe Jezusove g. Doljak, superior in g. Tomazetič. Imela sta tri govore vsaki dan, le tri dni samo dva. Ljudstva se je vsaki dan več zbralo v tamošnji dekanjski cerkvi. Kdor je slišal enega ali več govorov, ni mogel strpeti, da bi se ne povrnil vnovič v Čerkno in še koga drugega ne pripeljal s seboj, naj je bilo tudi dve ali tri ure daleč. Govori misijonarjev, navadno uro trajajoči, poslušali so se z nenavadno pazljivostjo, a kakor je bilo čuti tudi z srčnim kesanjem. Pogosto slišalo se je ihtenje in celó glasni jok pobožnega ali vsaj skesanega ljudstva. Gotovo ta misijon ne more biti brez sadu. Taki govori, kakoršne sta imela preč. g. jezuita, se pač ne morejo pozabiti. Pri teh govorih sicer ni bilo vnanje bliščobe, tudi ne leska spiljenih besed, pač pa živo popisovanje, trdni dokazi in prepričevalna, povdarjena gotovost. Gromoviti pa zopet milo doneči, zdaj žugajoči, zdaj svarljivi, zdaj proseči glas misijonarjev vplival je pretresljivo na srca poslušalcev. Vdeležba je bila velikanska. Mislim, da je malo hiš ne samo župnije Cerkljanske, ampak cele dekanije, ktere bi se tega misijona več ali manj ne bile vdeležile. Tudi iz več sosednjih župnij na Kranjskem hodili so ljudje trumoma na ta misijon. Zadnji dan, ko je bil sklep, je bila pridiga zunaj cerkve, ker ljudi bilo je najmanj za dve cerkvi, da si je cerkev jako velika, in ker je v nji prav malo sedežev, jako prostorna. Obhajanih je bilo čez štiri tisoč. Vsi duhovni Cerkljanske dekanije so več ali manj pomagali pri misijonu, kar je gotovo jako izgledno. Malo pomoči je bilo tudi iz Kranjske. Visoko častiti gospod dekan J. Jeram pač svoji župniji in celi dekaniji ni mogel večje dobrote storiti, in naj bi tudi tisoče med tamošnje ljudstvo razdelil, kakor s tem, da je napravil ta misijon. Jaz pa h koncu pristavim: Bog naj ohrani preč. gg. misijonarja mnogo let in preč. g. dekana, sicer 72 letnega a jako krepkega moža vsaj še toliko let, da napravi Cerkljanom tretji misijon.

x.

S Šenturške gore, 2. decembra. Zadnji dan minulega meseca pisal sem prijatelju v Ljubljano mimo družega tudi to, da se na naši gori še mnogo rastlin razcvita, med njimi celó vijolice in jagodnjik, pa tudi zrele jagode se še tu in tam dobijo; a danes je pa vse v belem cvetju. Po lepih ter prijetnih jesenskih dnevih presukalo se je predvčeranjem vreme in po noči od včeraj do danes pobelil je sneg tudi našo goró in, ko to pišem, se ga je že za štiri prste na debelo nasulo, ter še prav gosto naletava. No, ta bo gotovo obležal in teško da bi skopnel v tem letu, kajti dnevi so nastali hladni in mrzli. Pa kaj hočemo, gosposka in zima, pravi naš kmet, ne prizaneseta. Ker pa je snežena zima vendar le malo prezgodaj tako neprijetno obiskala nas, smemo se nadjati, bo nam da v novem letu bolj prizanesljiva in se kmalo umaknila spomladi, kar Bog daj!

Iz Celja, 3. decembra. (Šolske zadeve v Celjski okolici.) Gospod J. Lopan, nadučitelj na javni šoli v Celjski okolici, je v petek, 2. dec., na ulici nesrečno padel ter si nogo zlomil. Iz srca ga omilujemo. Ne le, da ga Celjski nemčurji strastno preganjajo ter na vsak način grenijo njegovo življenje: zdaj ga zadene še ta velika nesreča, ki ga je za dobra dva meseca položila v posteljo!

Toda v neki zadevi se je vodja okoličanskih nemškutarjev, glasoviti Stibenegg, vendar-le hudo vrezal. Po njegovem predlogu so prikimali pretečeno leto vsi okoličanski odborniki, da mora gosp. Lopan — v sredi najhujše zime — zapustiti stanovanje v šolskem poslopju ter si iskati drugo. Ker je g. nadučitelj rekuriral v Gradec, se je stvar začasno vstavila. Slednjič je prišla ta zamera pred krajni šolski svet v Celjski okolici, tukaj

je pa strahonja Stibenegg ostal na cedilu; kajti vsi udje so privoščili g. Lopanu dozdejšnje stanovanje, izvzemši mogočnega Stibenegga. To človeče preseda že tudi pametnejim Nemcem s svojo nestrpljivostjo tako silno, da ga njegovi lastni pristaši trpeti ne morejo. Tako se je pred kratkim gospod Fric Mathes, Celjski gostilničar, odpovedal odbor-ništvu v krajnem šolskem svetu; celi svet zná, zakaj. Toda vsi nemškutarski odborniki v okolici so vendar-le prikimali, ko je Stibenegg predlagal, naj se v krajni šolski svet izvoli Jezernik (Erjave) iz Spodnje Hu-dinje namesto g. Mathes-a. To je tisti gostilničar, pri katerem obhaja nemški „Schulverein“ za Celjsko okolico svoje zборе. — O tem židovskem društvu se sliši, da hoče ponuditi za zidanje nemške šole v Celjski okolici več tisočakov. No, jaz bi svetoval, naj te tisočake nemški „Schulverein“ raje ponudi temu Stibeneggu; bi jih prav lahko rabil v lastnih zadevah.

Domače novice.

(Spored „Sokolovemu“ Miklavževemu večeru) v nedeljo dne 5. decembra 1886 v dvorani Ljubljanske čitalnice je sledeči: 1. Nagovor staroste. — 2. To-vačovsky: „Husitska“, poluzbor. — 3. Franc Abt: „Lehko noč“, Iv. pl. Zajc: „Domovina“, pesmi za tenor, poje g. Ivan Meden, spremlja na glasoviru g. vitez Ohm-Janušovsky. — 4. „Miklavž s sijajnim spremstvom iz nebes; dr. Faust, Mefisto, Lucifer, Belcebub in druge pošasti iz pekla. Predstavlja dva-najst Sokolov v krasnih opravah. — 5. Nedvéd: „Prošnja“, četverospjev, pojó gg.: Trtnik, Štamcar, Pajsar in Petrič. — 6. Nedvéd: „Minka zala“, ba-riton-solo, poje g. A. Pucihar, spremlja na glasoviru g. vitez Ohm-Janušovsky. — 7. Gerbič: „Naj-lepša“ in „Ukazi“, četverospjeva, pojó gg. Trtnik, Krsnik, Pajsar in Petrič. — Med posameznimi toč-kami svira slavna c. k. vojaška godba pešpolka baron Kuhn št. 17. — Reditelj večera je veselilni odsek „Sokolovega“ odbora. — Vstopnina za čast. gospode člane in njih obitelji po 20 kr. od osebe, za p. n. člane drugih narodnih društev in prijatelje „Sokola“ po 50 kr., za otroke po 10 kr. — Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. — Kadenje v dvorani blagovoli naj se do 11. ure opustiti. Na prav mnogobrojno vde-ležbo vabi najvljudneje odbor „Sokola“.

(Pisateljsko društvo) ima nocoj zabavni večer v Čitalnici.

(Miklavž) ima letos slabo vreme, kar pa nikakor ne ovira neumornih prodajalcev v „Zvezdi“, da bi ne bili nastavili raznega sladčičarskega blaga in sadja za Miklavževe hlapce.

(Polovico hiše) v Trubarjevih ulicah konec Šentjakobskega mostu stoječe kupil je gosp. Franc Bahovec, mestni učitelj v Ljubljani.

(Sneg) se je takoj v prvi izdaji dobro obnesel. Kida, kar more, in to še čedalje bolj. Veliko nad-logo dela železničnim vlakom, še večjo pa potujo-čemu občinstvu. Mešanec iz Trsta prisopihal je s težavo še le danes okoli 11. ure v Ljubljano s ka-kimi 6. urami zakasnenja. Po Gorenjskem je neki že toliko snega ob železnici, da človek niti glave ne more skozi okno vtakniti — če ga ne odpre.

(Uradniške spremembe.) Kontrolor na tukajš-njem c. kr. glavnem carinskem uradu, g. Klette, imenovan je za c. kr. oskrbnika tega urada. Na nje-govo mesto za kontrolorja imenovan je dosedanji oficijal g. Ivan Živny.

(Na Zidanem mostu) ima c. kr. poštni urad ne-čuvano neotesanega Nemca za uradnika. Svetovali bi, da bi bilo prav, če bi ga slavno ravnateljstvo v Gradci izvolilo v nemške kraje zelenega Štajarja pre-staviti, ker ob najboljši volji neotesancev za c. kr. uradnike na Slovenskem ne moremo rabiti.

(Že zopet medveda) vstrelili so na Kočevskem dné 27. novembra. Bil je star blizo 8 let in 137 kilogramov težak.

Razne reči.

— Narodno zborovanje Škotskih škofov. Škofje, zbrani v cerkvenem narodnem kon-ciliju za Škotsko, izdali so do duhovščine in do ver-nih cerkveni list. V tem se spominjajo ob kratkem preganjanja katolikov v 16. stoletju, potem pa go-voré o semeniščih. Za vsako škofijo posebej ne bode

mogoče vstanoviti semenišča, pač pa za vse škofije skupaj veliko semenišče, kjer bode prostora za kakih sto gojencev. Za škofe se ima vstanoviti poseben zavod, iz katerega bode moč jemati za vzdrževanje njim izročenih cerkev potrebne zneske. Kazaje na dobrote, ki so katoliški cerkvi došle z vstanovljenjem škofij, opominjajo v gorečih besedah duhovne njih škofij, naj skrbé, da se razvije cerkveno življenje, naj priporočajo treznost in širijo omiko, ker tako bode mogoče spodbijati krivičnost, s katero se ljudje v zmote zapletajo. Verne pa opominjajo na svetost zakonske zveze, ter svaré pred civilnim zakonom. Konečno opominjajo verne, naj molijo za spreobr-njenje Škotske. Tri sto let je že minulo, od kar je Škotska zabredla v razkol. Sedaj pa se počasi po-vrača zopet v katoliško cerkev. Z vstanovljenjem hierarhije (cerkvene vlade) je storjen prvi korak.

— Knez Mingrelski Nikolaj Dadión ni zapravl milijona, kakor je bilo brati po časopi-sih. Rodovina je imela res lepe prihodke, a nektera leta so dobivali iz svojih zemljišč le 270 rubljev; vendar je bilo vpisanih 80.000 rubljev, toliko bi imela nositi mu zemljišča. Državni svetnik Kipiani je vendar toliko dosegel, da je rodovina dobivala teh 80.000 rubljev. A on je zgubil milost in niso mu odsihmal dali pokoja, dolžili so ga, da je izne-veril 60.000 rubljev. A njegova prizadevanja, svet prepričati o njegovi nedolžnosti, niso nič kaj izdala. Knezovi prihodki so bajé sedaj vravnani, v tem oziru namreč, da obdelujejo njegova zemljišča pridni nem-ški naselniki.

Telegrami.

Dunaj, 3. dec. V Hernalsu so našli umor-jeno trgovko s premogom, Roza Mildner. Morilca so prijeli v Nikolsburgu. Piše se Pa nec in se je podal da jo je umoril.

Berolin, 3. dec. V državnem zboru prvo berilo o vojaških potrebščinah. Vojni mini-ster jih je vtemeljeval s tem, da bi se Nemčija danes ali jutri lahko v vojsko zapletla, če tudi sedaj ni še nobene nevarnosti. Francozje imajo zdatno več vojakov v mirnem času na nogah in francoski narod sam ni tolikanj miroljuben, da bi Nemci lahko v miru poleg njega živeli. Za to je potrebno da se ta predlog reši še pred Božičem. S septenatom vlada jako resnobno misli. Richter je rekel, da m tako silno nevarno, ker ste se Nemčija in Avstrija približali. Gledé avstro-nemške zveze se večina hiše popolnoma ujema z avstro-ogerskima delegacijama.

Pariz, 4. dec. General Pittie, generalni tajnik predsedništva republike je umrl. „Jour-nal des Debats“ ne verjame, da bi ministerstvo odpoved umaknilo.

London, 3. dec. Tukajšnji redarji prijeli so tatú, ki je v belgiškem vlaku milijone vkradel. Pri zaslišanju je izrekel, da demanti še niso prodani.

Poslano.*)

Dopisnik iz Kamnika v „Slov. Narodu“ dne 1. decembra t. l. sumniči „menihe“ tukajšnjega sa-mostana, da so se 29. novembra t. l. po hišah raz-šli in za občinske volitve agitirali.

Podpisano predstojništvo imenuje to sumničenje grdo laž in obrekovalje, dopisnika pa s „Sl. Nar.“ vred lažnika in obrekovalca, dokler ne dokaže, kdo „menihov“, kdaj in po katerih hišah je agitiral.

V Kamniku 3. decembra 1886.

Predstojništvo frančiškanskega samostana.

Slavno vredništvo!

Naslanjaje se na § 19. tiskovne postave prosim, da sl. vredništvo sprejme v prihodnji svoj list, z ozirom na neresnični dopis „z Notranjskega“ v „Slo-veneu“ z dné 30. novembra t. l. št. 274, sledeči popravek:

Ni resnica, da sem jaz g. Globočniku „v pričó“ kedaj obljubil njega voliti, neopravičeno je toraj očitjanje, da sem jaz vihraven in neznačajen.

V Razdrtem, dné 2. decembra 1886.

Hinko Kavčič,

dež. poslanec.

*) Za dopise pod tem naslovom vredništvo ne prevzame nikake odgovornosti. Vredn.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju				
7. u. jut.	729.68	+ 0.6	sl. szap.	oblačno	19.80	
3. 2. u. pop.	731.55	+ 3.0	sl. svzh.	oblačno	sneg	
9. u. zveč.	735.03	+ 0.6	sl. svzh.	sneg	dež	

Čez dan in zvečer je šel sneg. Zvečer po 9. uri se je na vzhodu bliskalo. Srednja temperatura 1.4° C., za 0.4° nad normalom.

